

INGEGERD RÅMAN:

”Trädgården ger ett andrum – och plats åt skaparkraft”

TEXT LISA ISING

FOTO GABRIELLA DAHLMAN

Efter över 40 år som glasformgivare har Ingegerd Råman gjort sig känd som en formsäker stilikon; tidlös och sparsmakad.

Hennes skånska trädgård både bekräftar och dementerar den bilden. Förvånansvärt enkel med även en del vilda växter som hon och maken Claes Söderquist ofta samlat i skogen. Men uttrycket är klockrent. Som alltid.

– Jag har inga gröna fingrar men en kärlek till det som växer, säger hon.

Varje morgon går hon en runda i trädgården; noterar och gläds, plockar överblommat – och tappar gärna bort tiden. Sorterna är sådana som hör till den sydsvenska landsbygden: rabarber, borstnejlikor, blåklockor, prästkragar och frukt-träd.

– Jag står i ständig dialog med växterna. När de frösådda stockrosorna tog sig tänkte jag ”nu bor vi här på riktigt”. Jag kan häpna över ett rabarberblad, men det är inget jag direkt använder i min formgivning. Möjligen indirekt. Jag kan lika gärna inspireras av formen på en rakborste!

Bland favoriterna finns de mest formenkla blommorna: anemon, vallmo och rosenkära. De som ser ut som barnteckningar.

INGEGERD RÅMAN HAR arbetat för alla de stora glasbruket men även formgett keramik, metall och sten åt institutioner som Svenskt Tenn, Gustavsberg och Gense, formklassiker som Slowfox, Basket och Pond, en älskad blomkruka åt Rosendal ... Hon har formgett serviser åt både

TIDLOS OCH SPARMAKAD
Enkla, vilda växter – och ett körsbärsträd på vift.

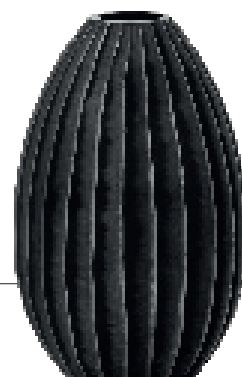
Sveriges riksdag och utrikesdepartementet och finns numera representerad på såväl Nationalmuseum som på Victoria & Albert Museum i London.

Även om hon inte kan säga att trädgården påverkar hennes formgivning direkt, ger den ett andrum – som i sin tur ger plats åt nya idéer och skaparkraft.

– Trädgården har lärt mig tålmod. Jag noterar, njuter – häpnar. Tänker. Det finns en kraft där. Växterna har sin egen vilja och rytm. De växer i sin takt och på sitt vis. Det blir inte alltid som man tänkt sig – precis som när jag drejar. Men ibland blir det väldigt bra ändå. Om man bara tar sig tid att se.

TROTS ALLA ÅR med glas- och annan formgivning, har keramiken alltid funnits som ett parallellspår. När tidsandan har velat annat, har Ingegerd kun- ➤

FROKAPSEL?
Även Ingegerd Råmans strama stil ger ibland starka associationer till naturen. Som här, hennes svarta glasvas *Bon Bon*.

BONINGSHUSET
Baldringe gamla skola.
"Trädgården har
lärt mig tålamod.
Växterna har sin
egen vilja och rytm.
Det blir inte alltid som
man tänkt sig."

MEST MEDVETET VILT
Kungsljus, robusta oxlar
invid den traditionella
hagtornhäcken och de
stora parasollbladen
bryter av mot den
modernt strama trappan.

I ateljén som är ritad av arkitekttrion Claesson, Koivisto, Rune, finner Ingegerd sin inre form.

Rödvins-
glaset
Jazz me.

PROFESSOR

► **NAMN:** Ingegerd Råman.

► **ÅLDER:** 70 år.

► **BOR:** Stockholm och Skåne.

► **STARTADE SOM:** Glasformgivare vid Johansfors glasbruk 1968. Haft egen verksamhet som krukmakare. Arbetat för Skrufs glasbruk, Orrefors, HPF i Gustavsberg, Figgjo och Indiska med flera.

► **HEDERSUPPDRAG:** Designat glasserviser för riksdagen och utrikesdepartementet. Utsmyckning vid svenska ambassaden i Washington DC, USA och Karolinska institutet, Solna.

nat göra traditionell keramik, hellre än att gå marknaden till mötes. Ibland har det handlat om enkla bruksting i rödlera men senast resulterade arbetet i en egen serie som ställdes ut i Japan.

Det är snart 20 år sedan hon och Claes tog över skolhuset, mitt i det böljande landskapet mellan Ystad och Tomelilla. En viktig fristad, skulle det visa sig. Då illa åtgången efter att ha tjänat som både lägerskola och föreningslokal, tomten bestod av en grusplan och sly. Sakta men säkert har de gjort det till sitt, men utan att göra avkall på ursprunget.

– Vi har velat behålla upphöjdheten och rymden, både inomhus och i trädgården.

Därför finns det varken rabatter eller andra anläggningar som konkurrerar intill det nyklasiska 1920-talshuset på sin höga grund. Den omgivande skalan är lågmäld och färgerna nordiskt blonda.

Ingegerd berättar om hur hon och det då sex-åriga barnbarnet satt och spottade körsbärskärnor i en grop. Farmor lovade att det skulle växa upp ett stort fint träd på platsen – och när det faktiskt gjorde det hade hon inte hjärta att flytta det, fast det står ganska illa till efter tio år.

HÄR OCH VAR syns avtryck efter kollegor och vänner. Utanför köksingången ligger månskensrabatten, signerad Lars Krantz, länge trädgårdsmästare på Rosendals trädgård i Stockholm, numera Wij i Ockelbo. De båda var grannar under många år och sågs ofta när Ingegerd hade ateljé på Djurgården i Stockholm.

– Rådjuren går hårt åt växtligheten och Lasse

Tystnaden, dofterna, vinden ... Det är något av det mest exklusiva man kan tänka sig!

hjälpste mig bland annat med att välja sorter som inte faller dem i smaken, förklarar hon.

Resultatet är ett blomsterland i silver och vitt med några knallblå utropstecken.

Men allra mest är detta en opretentiös trädgård med lantliga växter. Vresrosor går före mer rotäktade släktingar. Ängsblommor och vildplockat framför praktfulla perenner. Robusta oxlar och traditionell hagtornshäck gränsar mot de omgivande åkrarna. I ett litet trädgårdsland har de första ringblommorna slagit ut. Sparris och smultron kommer år från år, salladen brukar mest bli snigelmat men bönor är en favorit som får stort utrymme.

– Jag älskar bönor! säger Ingegerd leende.

Mest omhuldad är den vilda ängen som omger ateljén ritad av arkitekttrion Claesson, Koivisto, Rune. Mot det modernt strama bryter torr-älskande blommor som kungsljus, gulmåra, vädd, brunört och johannesört.

– Vi slår den i slutet av augusti och sedan får den fröa av ett tag, men i övrigt sköter ängen sig själv.

PÅ SENARE TID har Ingegerd brutit ny mark, tidvis i samarbete med arkitekten Gert Wingårdh.

Det har blivit glas åt Indiska, ett digitalt vattenfall i Karolinska institutets aula. Mer lär komma – men Skåne är och förblir en viktig reträttpunkt.

– Tystnaden, dofterna, vinden ... Det är något av det mest exklusiva man kan tänka sig!

Ofta har hon åkt ensam till Skåne för att vandra i skogen, umgås med trädgårdens växter, arbeta i ateljén – och där funnit sin inre form.

– Här finns ett annat tempo, men jag behöver motpolerna. Både stadens puls – och mötet med en nyss utslagen malva på landet. ■

LISA ISING är frilansjournalist och initiativtagare till Slotts-trädgården, en öppen ekologisk trädgård mitt i Malmö. Växter och odling har följt henne sedan barnsben.